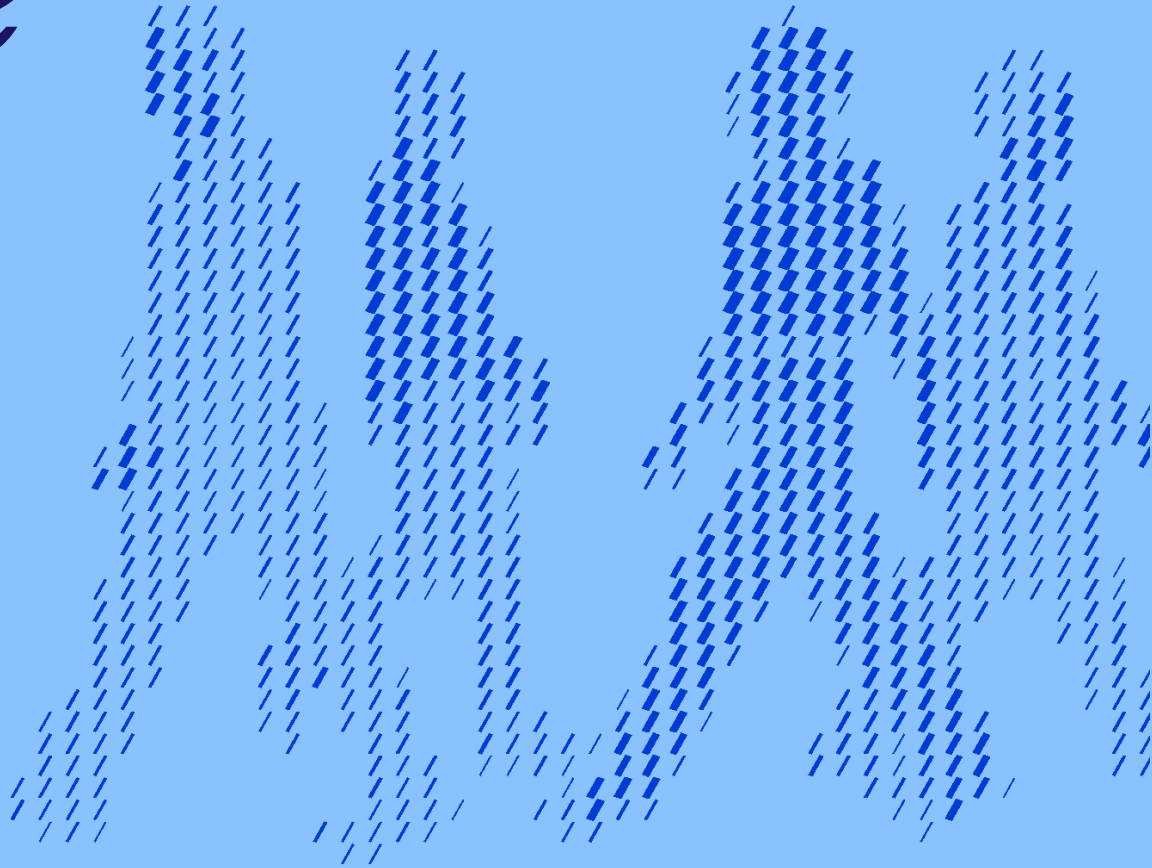

Always
one move
ahead

Behavior
Change
Group

Morele ambitie in de energietransitie

De psychologie van motivatie

19 juni 2025 | Janneke Koolen

Behavior
Change
Group

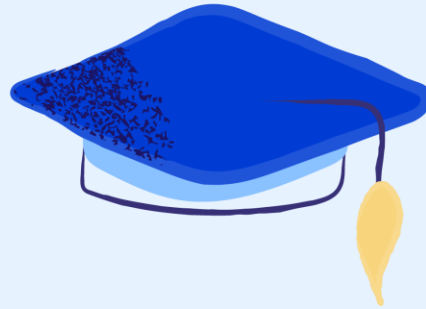
Drs. Janneke Koolen Gedragpsycholoog

janneke@behaviorchange.group

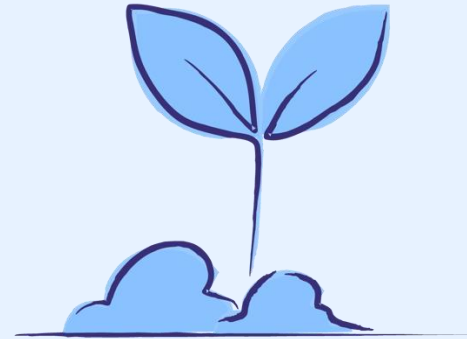
Behavior Change Group

Onderzoek en advies

Opleiden

Detacheren

Waarom werk jij in de energietransitie?

Samenwerken in de energietransitie

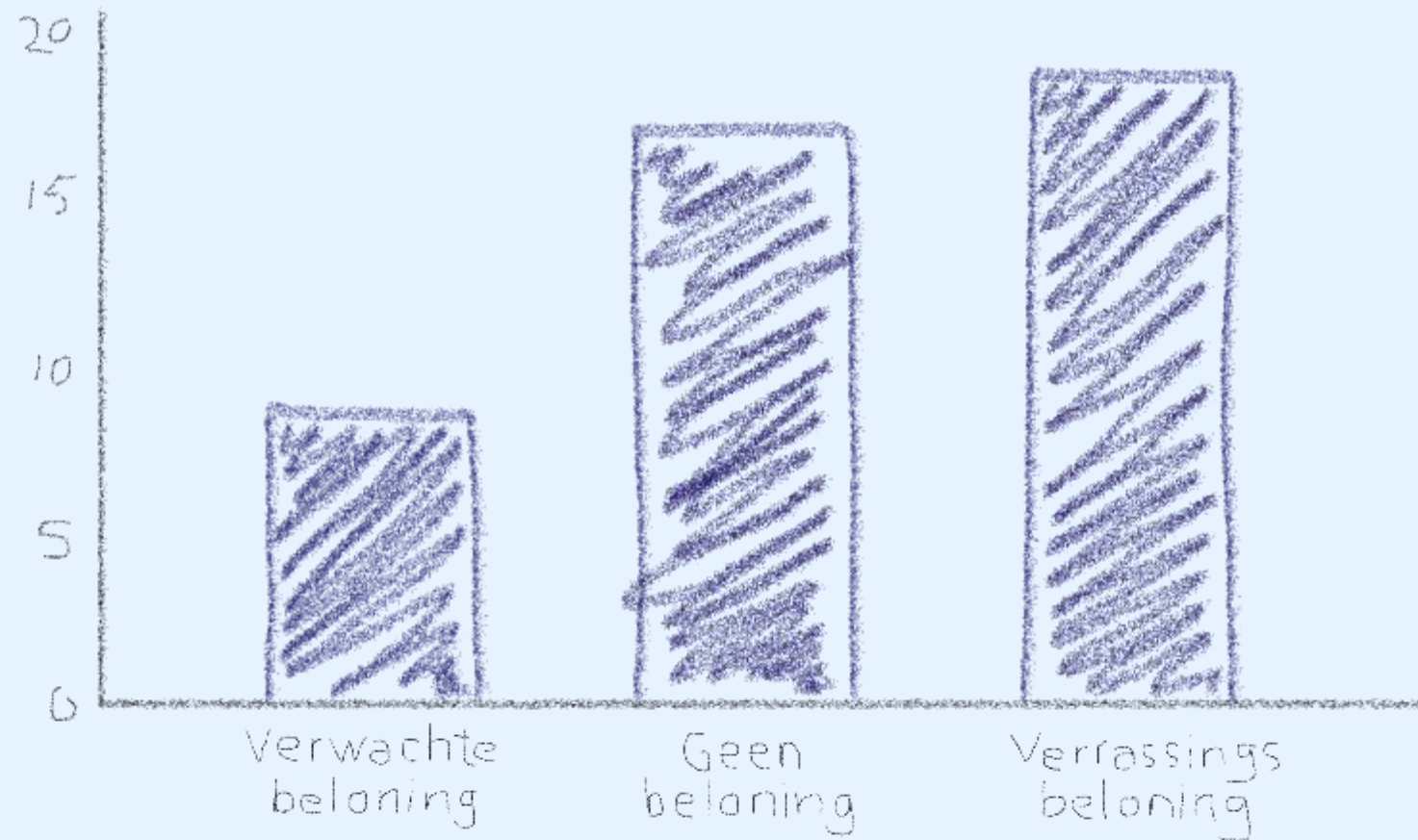

Hoe werk ik samen met
mensen die andere doelen
hebben dan ik?

% TIJD
TEKENEND
DOORGEBRACHT

Rationeel mensbeeld

Kennis -> Houding -> Gedrag

Behavior *Change* Group

Completer mensbeeld

Evolutionaire processen

Behavior *Change* Group

We kijken vaak te mechanisch naar verandering

Mechanistisch

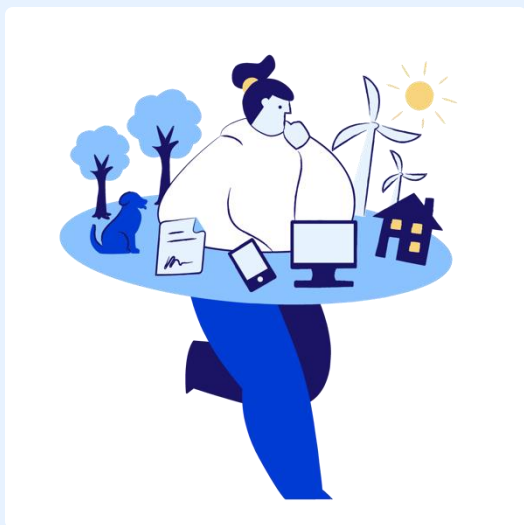
Straffen
Belonen
Conditionering
Nudging

Organismisch

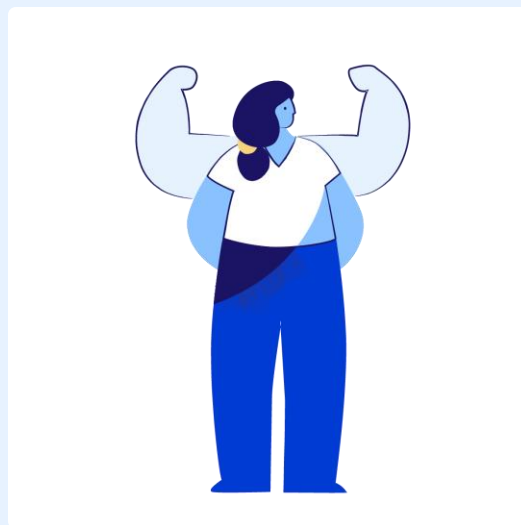

Behoeften
Waarden
Emoties
Intr. motivatie

Hoe komt gedrag tot stand?

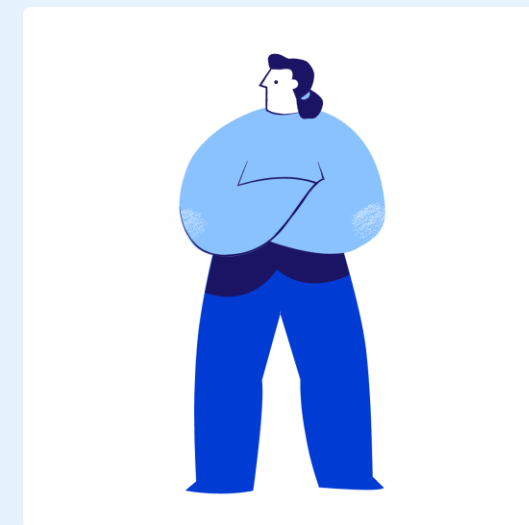
Omgevingsfactoren

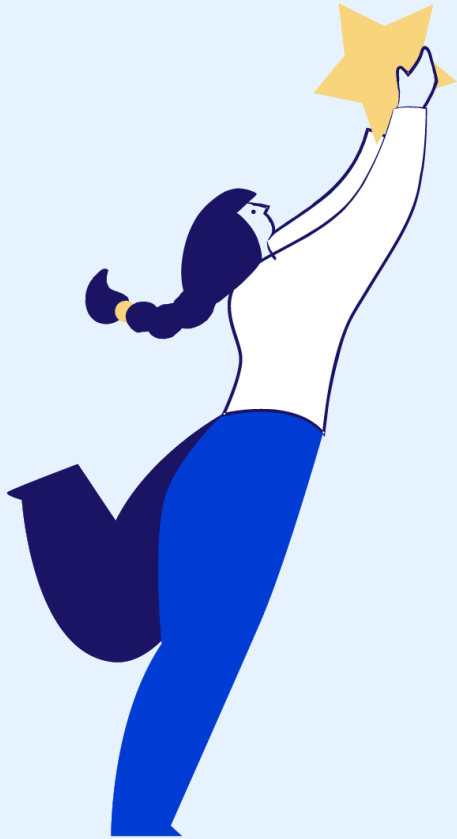
Competenties

Motieven

Weerstand

Motivatie

Energie om in actie te komen

- Extrinsieke motivatie
- Intrinsieke motivatie

Intrinsieke motivatie

Vier psychologische factoren om intrinsieke motivatie te faciliteren

1. Autonomie

- Heeft men het gevoel inspraak te hebben op wat er van hen wordt gevraagd?

2. Competentie

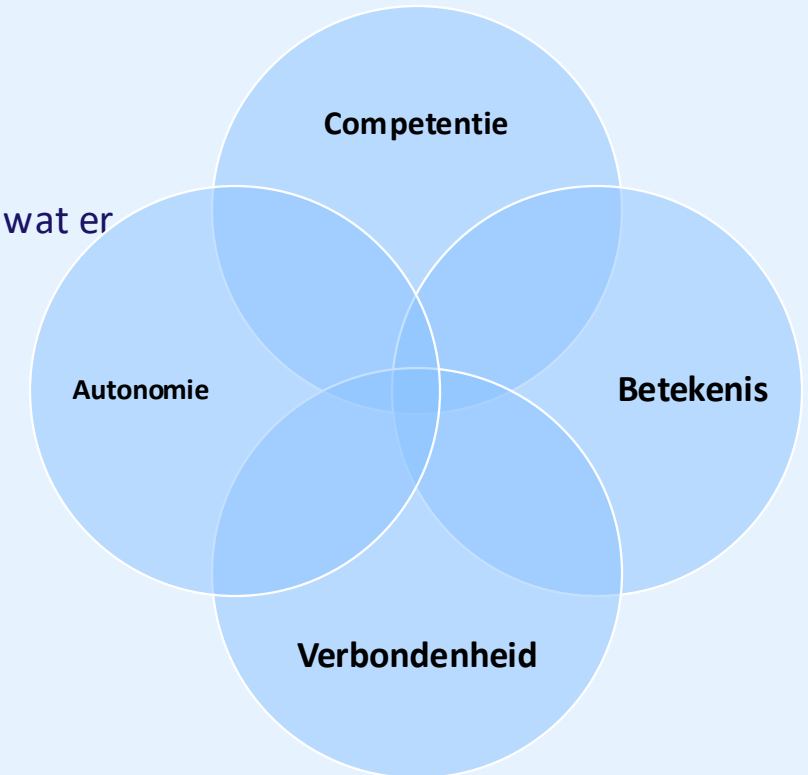
- Heeft men het gevoel dat ze de fysieke en mentale capaciteit hebben om te doen wat er van hen wordt gevraagd?

3. Verbondenheid

- Voelt men zich verbonden / onderdeel van een groter geheel?

4. Betekenis

- Past dat wat men moet doen bij de waarden en doelen van het individu?

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>

Pink, D. H. (2011). *Drive: The Surprising Truth About What Motivates Us*. Penguin.

Waarden

- Waar hecht je belang aan?
- Spiegelt wat voor jou goed of fout is.
- Wat heb je net met je buren besproken?
 - Ik krijg energie van de zoektocht naar nieuwe, betere middelen.
 - Om te voorkomen dat we geen grondstoffen meer hebben.
 - Het is niet eerlijk voor de mensen die na mij komen.

Een test voor jezelf:

1
Nooit

2

3
Soms

4

5
Heel vaak

1. Brak je als kind wel eens de regels door dingen te doen die je van je ouders niet mocht?
2. Hoe vaak heb je iets afgemaakt, wat je vervolgens enthousiast maakte om nog harder te werken?
3. Hoe vaak gehoorzaamde je de regels die je ouders voor je opstelden?
4. Ben je vaak goed in verschillende dingen die je uitprobeert?
5. Niet voorzichtig genoeg zijn, heeft me vaker in de problemen gebracht.
6. Ik heb nog weinig hobby's of activiteiten in mijn leven gevonden die mij echt interesseren of motiveren om er veel moeite voor te doen.

Score

Vraag	Score				
1	1=5	2=4	3=3	4=2	5=1
2	1=1	2=2	3=3	4=4	5=5
3	1=1	2=2	3=3	4=4	5=5
4	1=1	2=2	3=3	4=4	5=5
5	1=5	2=4	3=3	4=2	5=1
6	1=5	2=4	3=3	4=2	5=1

Preventie- en promotiefocus

Preventiefocus

Promotiefocus

Preventie

- Accuraat
- Details zijn belangrijk
- Bij deadlines
- Doorzetten
- Nee zeggen

Promotie

- Vernieuwing/ creativiteit
- Snelheid
- Het 'grote' plaatje zien
- Meer ideeën > het idee
- Risicogedrag

Persoonskenmerk, maar ook situationele voorkeuren

Aaker, J. L., & Lee, A. Y. (2006). Understanding regulatory fit. *Journal of marketing research*, 43(1), 15-19.

NOS Nieuws • Gisteren, 19:35

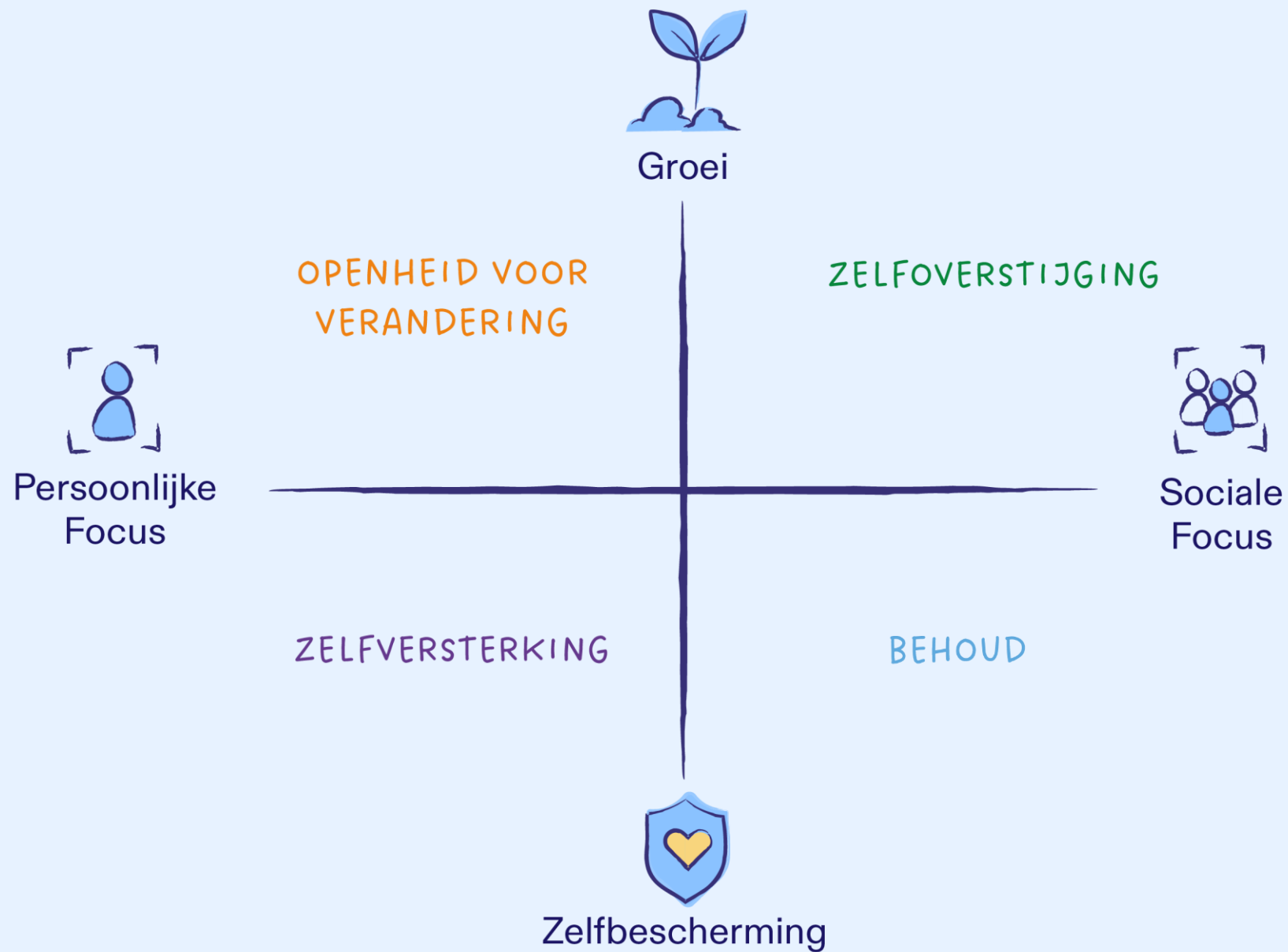
Nederland kampioen biodiversiteitsverlies, 'de natuur staat er dramatisch voor'

Sociaal en Zelf

- Behoefte aan Verbondenheid
- Behoefte aan Autonomie
- Optimal Distinctiveness Theory
- Op zoek naar balans

Leonardelli, Geoffrey & Pickett, Cynthia & Brewer, Marilynn. (2010). Optimal Distinctiveness Theory. *Advances in Experimental Social Psychology*. 43. 63-113. 10.1016/S0065-2601(10)43002-6.

Hoe werk ik samen met
mensen die andere doelen
hebben dan ik?

Sluit aan bij de leefwereld van de ander

- Wees nieuwsgierig: welke waarden zijn voor de ander belangrijk?
 - Wat vind jij belangrijk aan het werk dat je doet?
 - Wat vindt jij belangrijk in dit project?
 - Wanneer is dit project voor jou een succes?
- Schat in waar iemand zit in de cirkel van Schwartz
- Beargumenteer vanuit de waarden van de ander: spreek dezelfde taal

- Gedrag internaliseren
- “We hebben samen veel bereikt, door jou draagt onze gemeente bij aan een duurzame toekomst”

Blijf nieuwsgierig naar wat een ander drijft

Vragen?

Kom even naar me toe, zoek me op tijdens de lunch of stuur me gerust een mailtje!

janneke@behaviorchange.group

